

Rapport

Rapport over een klacht over de (hoofd)officier van justitie te Den Haag.

Datum:

Rapportnummer: 2011/369

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Den Haag de tegen hem ingestelde strafzaak heeft geseponneerd met de sepotcode 02 (geen wettig bewijs) in plaats van de sepotcode 01 (ten onrechte als verdachte aangemerkt).

Bevindingen en beoordeling

ALGEMEEN

Op 22 maart 2009 surveilleerden twee ambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden (U. en M.). U. irriteerde zich aan de wijze waarop een automobilist (A.) naar hem en zijn collega keek. Daarop ontstond een woordenwisseling die overging in een vechtpartij. A. werd aangehouden voor verzet en mishandeling. Op het politiebureau aangekomen werd het proces-verbaal van aanhouding door U. en M. opgemaakt. Tevens werd aangifte van U. tegen A. opgenomen. Nadat het proces-verbaal van aanhouding twee keer was gewijzigd, hebben U. en M. het ondertekend. Twee dagen na het opmaken van het proces-verbaal deelde U. zijn leidinggevende echter mee dat het ondertekende proces-verbaal van aanhouding niet klopte. De aanleiding van het incident was daarin niet juist weergegeven. In het ondertekende proces-verbaal van aanhouding stond namelijk dat U. met zijn hand een doorrijteken had gegeven en daarbij het hoofd van de arrestant had geraakt. Vervolgens zou de arrestant begonnen zijn met vechten. U. had de arrestant echter niet per ongeluk geraakt, maar uit irritatie bewust een tik tegen het achterhoofd gegeven. Nadat U. een paar dagen later bij een leidinggevende had gemeld dat het ondertekende proces-verbaal niet klopte, heeft hij een proces-verbaal van bevindingen opgemaakt met daarin de juiste weergave van de aanleiding van het incident.

Tegen verbalisant U. werd vervolgens proces-verbaal opgemaakt ter zake van het plegen van meineed door het valselijk opmaken van een proces verbaal ten nadeel van een verdachte. De Rechtbank heeft U. veroordeeld.

Verzoeker was de van dienst zijnde wachtcommandant en daarmee de eerst leidinggevende. R. was teamleider van U. en M. en op de dag van het incident ook op het politiebureau aanwezig. Verzoeker en R. werden in het strafrechtelijk onderzoek tegen U. aanvankelijk als getuige gehoord. Naar aanleiding van de verklaring van U. en M. werd hen in een later stadium echter alsnog betrokkenheid bij het valselijk opgemaakte proces-verbaal verweten.

Op 25 november 2009 werd verzoeker door het Openbaar Ministerie ervan op de hoogte gesteld dat de strafzaak tegen hem was geseponneerd omdat er onvoldoende bewijs uit het strafrechtelijk onderzoek naar voren was gekomen (sepotcode 02, zie Achtergrond, onder I). Verzoeker was het niet met de sepotcode eens. Hij was van mening dat hij ten onrechte als verdachte was aangemerkt (sepotcode 01, zie Achtergrond, onder I). Verzoeker diende

op 22 juni 2010 een verzoek in bij de hoofdofficier van justitie om de sepotbeslissing te wijzigen. Dit verzoek, dat als klacht moest worden gezien, werd op 2 september 2010 afgewezen. Verzoeker diende op 13 oktober 2010 een herzieningsverzoek in bij de hoofdofficier van justitie omdat de motivering van de afwijzing enkele feitelijke onjuistheden bevatte, aldus de advocaat van verzoeker. Op 6 december 2010 nam de hoofdofficier van justitie een negatieve beslissing op het herzieningsverzoek. De Nationale ombudsman opende het onderzoek op 8 april 2011.

I Bevindingen

Inhoud strafdossier:

Voor zover van belang voor het onderzoek worden hieronder de stukken die zich in het strafdossier bevinden genoemd.

Verklaring verdachte U.

U. legde op 17 juni 2009 een verklaring als verdachte af. Hij verklaarde dat hij in de teamkamer M., verzoeker en de teamchef R. had gezien. Hij had het verhaal gelijk eerlijk met verzoeker, M. en R. besproken.

Daarna had hij het proces-verbaal van aanhouding met M. op papier gezet. Ze hadden daarin de aanleiding voor het incident vermeld zoals het was gebeurd. Dat hield in dat U. de arrestant een tik had gegeven. Nadat verzoeker het proces verbaal had nakeken en het had terug gegeven, was er een stuk tekst veranderd. Er stond nu dat U. een doorrijteken wilde geven en daarbij per ongeluk het hoofd van de arrestant had geraakt. U. verklaarde dat omdat het door verzoeker was aangepast, die ook de hulpofficier was, hij het zo heeft gelaten. Hij had het in eerste instantie eerlijk op papier gezet.

Hij ging liever niet de discussie met verzoeker aan. Na de correctie was hij samen met M., verzoeker en R. Zijn collega M. had zich na het lezen van het gecorrigeerde proces-verbaal van aanhouding niet in de tekst kunnen vinden en had dit, meende hij, aangegeven bij R.. U. meende zich ook te herinneren dat R. zich met die informatie vervolgens tot verzoeker had gewend. U. verklaarde dat hij zich niet kon herinneren wie, maar iemand zou toen gezegd hebben dat het verhaal kloppend gemaakt moest worden. Hij kon zich wel herinneren dat R. gezegd zou hebben dat verzoeker goed was in dat soort dingen. Hij had daaruit begrepen dat R. daarmee bedoelde dat verzoeker goed was om dat soort dingen op papier te krijgen.

U verklaarde op 14 juli 2009 onder andere nog het volgende. Het proces-verbaal van aangifte van U. tegen de arrestant was opgenomen door een student samen met rechercheur T. Daarin was opgenomen dat hij een hand op de schouder van de verdachte wilde leggen. Ook in dit proces-verbaal is de aanleiding voor de aanhouding van de

arrestant niet goed op papier gekomen. De bewoordingen zijn dezelfde als die in het door verzoeker aangepaste proces-verbaal van aanhouding. Misschien was er overleg geweest door T. met verzoeker.

Ten aanzien van het proces-verbaal van bevindingen waar de juiste toedracht van het incident vermeld moest worden verklaarde hij dat hij het moeilijk vond om te benoemen dat verzoeker, zijnde zijn direct leidinggevende, de tekst had aangepast. Achteraf gezien was het misschien verstandig geweest om in het proces-verbaal van bevindingen te verklaren dat de dienstdoende wachtcommandant sommige stukken in het proces-verbaal van aanhouding achterwege had gelaten en dat sommige dingen niet naar waarheid waren vermeld. R. had overal bij gezeten, maar had zelf geen dingen gedaan. Hij had niet getikt, maar had met alles meegekeken. Verzoeker had dingen aangepast waar je nu koppijn van krijgt, aldus U. in zijn verklaring.

Verklaring getuige M.

M. legde op 14 juli 2009 een getuige verklaring af. Zij verklaarde dat kort na aankomst op het bureau U. had verteld dat hij de eerste tik had gegeven. Hij had ook aangegeven dat hij op een bepaalde manier fout bezig was geweest. Het incident was in bijzijn van verzoeker en R. besproken. De wachtcommandant, verzoeker, zou daarbij hebben aangegeven dat hij begreep wat er was gebeurd, maar dat het zo niet op papier kon komen. Hij zou hebben gezegd dat ze er wat moois van zouden maken. M. ging er daarbij vanuit dat verzoeker bedoelde dat ze er een mooiere draai aan zouden geven. Dat R. hier iets over had gezegd herinnerde M. zich niet. Volgens haar had R. zich gericht op de ondersteuning en zorg voor haar en U.

Ten aanzien van de drie verschillende versies van het proces-verbaal van aanhouding verklaarde M. het volgende. Ze had de eerste versie van het proces-verbaal van aangifte samen met U. opgemaakt. Daarin stond dat U. een tik tegen het hoofd van de arrestant had gegeven. U. was tijdens het opmaken van dit proces-verbaal weg geweest voor het opmaken van de aangifte. Toen hij terug was hadden zij samen het proces-verbaal afgerond en had U. het vervolgens ter controle aan verzoeker gegeven. De versie van het proces-verbaal van aanhouding die door verzoeker was gecorrigeerd, de tweede versie, daarin stond dat U. zijn hand op de schouder van de arrestant wilde leggen en het hoofd van de arrestant daardoor onbedoeld werd geraakt. Zij was het niet eens met deze versie en heeft dit aan R. meegedeeld. R. had toen gezegd dat ze niets moest tekenen waar ze het niet mee eens was. R. had toen tegen verzoeker gezegd dat het proces-verbaal niet klopte, en dat de aanleiding van het incident moest worden omschreven zoals M. aangaf. Volgens M. is verzoeker toen weer achter de computer gaan zitten en heeft hij het proces-verbaal toen opnieuw aangepast. Zo zou de derde versie zijn opgemaakt. Daarin stond dat U. een tik had gegeven bij het maken van een doorrijteken.

Verklaring verdachte R.

R. werd op 15 juli 2009 naar aanleiding van de verklaringen van M. en U. als verdachte gehoord. Hij verklaarde dat hij kort na het voorval met de aangeslagen collega's M. en U. de zaak had geëvalueerd. U. was onduidelijk over de aanleiding waarom de arrestant boos zou zijn geworden. R. verklaarde te hebben aangegeven dat ze de zaak mooi op papier moesten zetten en daar bedoelde hij dan netjes en waarheidsgetrouw mee. Hij had er ook bij gezeten toen verzoeker achter de computer zat met U. naast hem. M. zat er ook bij. Maar hij wist niet wat ze op papier hebben gezet. Toen M. het proces-verbaal van aanhouding van U. ter ondertekening kreeg had ze tegen R. gezegd dat het proces-verbaal niet klopte en dat ze het niet wilde tekenen. R. had tegen M. gezegd dat zij niets moest tekenen waar ze niet achter stond en dat ze het nu alsnog samen met U. goed op papier moest zetten. Vanaf dat moment was R. wel argwanend geweest over het gebeuren en had hij dit ook aan verzoeker doorgegeven.

R. heeft toen, nadat het proces-verbaal voor de tweede keer was aangepast, gesuggereerd of het niet zo was geweest dat U. de arrestant een duw in zijn nek had gegeven. U. had echter nadrukkelijk aangegeven dat hij niet geslagen had. Op een later tijdstip was M. naar R. toegekomen en had gezegd dat ze met deze versie van het proces-verbaal wel kon leven.

R. verklaarde dat hij zijn bezorgdheid tegen verzoeker had uitgesproken over de situatie. Daarop had verzoeker gezegd dat het verhaal van U. was en dat U. en M. degenen waren die daarvoor tekenden. R. vond het de verantwoordelijkheid van de wachtcommandant, zijnde verzoeker, en heeft zich er niet verder mee bemoeid. R. verklaarde van mening te zijn dat hij in de situatie meer dan voldoende had gedaan om verzoeker wakker te schudden en erop te attenderen dat de zaak mogelijk niet klopte. Hij had niets anders kunnen doen, aldus R..

R. verklaarde verder nog dat toen U. hem op 24 maart 2009 vertelde dat hij op 22 maart 2009 niet de waarheid had verteld en dat het proces-verbaal dus niet klopte, voor hem werd bevestigd wat hij al vreesde. Hij heeft U. toen opgedragen een proces-verbaal van bevindingen op te maken met de juiste informatie. U. had R. verteld dat verzoeker hem min of meer had gemanipuleerd om de zaak zo te omschrijven zoals het er stond.

Verklaring getuige T.

Rechercheur T. werd op 6 juli 2009 als getuige gehoord. Hij verklaarde dat hij samen met stagiaire X. de aangifte van mishandeling en verzet van U. tegen de arrestant had opgenomen. Toen zij U. voor het opnemen van zijn aangifte ophaalden was hij samen met M. het proces-verbaal van aanhouding aan het opmaken. U. kon bij het opnemen van de aangifte moeilijk aangeven wat er was gebeurd. Daarom hadden ze er verzoeker bij gehaald om te helpen. Ze hadden van U. begrepen dat hij de tik per ongeluk had gegeven. Om dat juist weer te geven is de formulering van verzoeker met de hand op de schouder die per ongeluk het hoofd raakte in de aangifte opgenomen.

Daarna had T. met X. de verklaring van de arrestant opgenomen. Deze verklaring van de verdachte week echter af van de aangifte van U., aldus T. Hij kreeg daardoor het gevoel dat U. niet zuiver had verklaard bij het opnemen van de aangifte. Zij zijn toen weer naar verzoeker gegaan. Het gevoel dat een en ander niet klopte heeft hij ook in het bijzijn van R. aan verzoeker meegedeeld. Ze hadden de situatie ook nog met M. besproken. Die gaf aan dat ze U. niet wou afvallen, maar dat ze het er eigenlijk niet mee eens was en er niet voor op wou draaien. Ook die beleving van M. hebben ze voorgelegd aan verzoeker.

T. verklaarde verder dat een aantal keer aan U. was gevraagd wat er nu eigenlijk was gebeurd. De uiteindelijke bewoordingen waren misschien achteraf gezien in de mond gelegd door verzoeker, maar het was een formulering die U. had bevestigd. Het gevoel dat de verklaringen niet zuiver waren had hij en ook X. van in het begin gedeeld met de verantwoordelijk leidinggevende, aldus T.

Verklaring getuige X.

X. was op het betreffende politiebureau als stagiaire werkzaam en werd op 6 juli 2009 als getuige gehoord. X. verklaarde dat zij op 22 maart 2009 de aangifte van U. in bijzijn van T. had opgenomen. Toen ze U. opzochten om de aangifte op te nemen was hij met M. op de tweede etage het proces-verbaal van aanhouding aan het tikken. Aanvankelijk was het de bedoeling de zaak binnen zes uur af te handelen. Verzoeker kwam op een gegeven moment de kamer binnen lopen om te vragen hoe ver ze waren. Hij had aangegeven dat het belangrijk was dat de zaak goed op papier kwam. Toen zij had voorgelezen wat U. had verklaard, had hij gezegd dat de passage over de wijze waarop U. het hoofd van de arrestant had geraakt veranderd moest worden. De passage zoals die uiteindelijk in de aangifte terecht is gekomen was door verzoeker geformuleerd. Toen de aangifte klaar was had zij deze bij verzoeker neergelegd. Daarna waren ze de arrestant gaan horen.

Toen X. later werd geconfronteerd met de verklaring van U., dat de tekst in de aangifte niet de verklaring was die hij zelf had afgelegd, gaf ze aan dat dat wellicht kwam doordat ze de tekst van U. in de aangifte op aangeven van verzoeker, in aanwezigheid van U. , had gewijzigd.

Verklaring getuige G.

G. was werkzaam als rechercheur en werd op 7 juli 2009 als getuige gehoord. Hij verklaarde dat hij met een nieuwe collega Y. op 23 maart 2009, de dag na het incident, naar het hoofdbureau was gegaan om de arrestant naar aanleiding van de aangiftes van U. te horen. Op 24 maart 2009 had U. hem vervolgens verteld dat hij zelf de eerste klap bewust had gegeven en dat dit niet juist in het proces-verbaal van aanhouding was vermeld. Op de vraag waarom hij het niet correct op papier had gezet had U. verteld dat het verhaal op aangeven van andere collega's drie keer was gewijzigd. Na het melden van het gebeuren aan de officier van justitie gaf deze de opdracht om de arrestant zo spoedig

mogelijk in vrijheid te stellen.

Verklaring Y.

Y. had op 23 maart 2009 haar eerste werkdag als rechercheur op het betreffende politiebureau en werd op 7 juli 2009 als getuige gehoord. Y. verklaarde dat de politieparketsecretaris haar had aangegeven dat het verhaal wat er op straat was gebeurd niet duidelijk was. Y. had vervolgens aan U. doorgegeven dat er nadere informatie door de politieparketsecretaris werd gevraagd. U. zou de volgende dag een aanvullend proces-verbaal van bevindingen opstellen. De volgende dag had U. haar echter verteld dat hij de arrestant niet getikt of geschampt had, maar had geslagen. Zij verklaarde ook samen met G. de verdachte te hebben gehoord en hem in vrijheid te hebben gesteld.

Verklaring verzoeker

Verzoeker werd op 16 juli 2009 als verdachte gehoord. Hij was op de dag van het incident als wachtcommandant de eerst leidinggevende voor U. Hij verklaarde dat hij U. had opgedragen een proces-verbaal van aanhouding op te maken en zich bij hem te melden als het klaar was. Hij had U. gevraagd hoe een en ander was gegaan en had vervolgens het proces-verbaal in overleg met U. aangepast. Bij iedere wijziging had hij U. de tekst laten lezen en gevraagd of het goed was. Hij had ook gezegd dat het U. zijn bevindingen waren en dat hij de enige was die kon aangeven wat de feiten en omstandigheden waren. U. had het proces-verbaal in Jip en Janneke stijl opgemaakt. Verzoeker had het vervolgens doorgelezen en had geconstateerd dat er een aantal elementen ontbraken. Hij heeft toen open vragen aan U. gesteld op punten waar hij verduidelijking over wilde hebben. U. had hem verteld dat hij de verdachte een doorrijteken wilde geven. De verdachte zou echter niet op hem gereageerd hebben en vervolgens had hij de arrestant een tikje tegen het hoofd gegeven om zijn aandacht te trekken. Verzoeker stelde dit nog goed te weten omdat hij U. daarover uitvoerig had bevraagd omdat hij precies wilde weten hoe hard die tik was geweest. Hij had U. ook gevraagd of hij de arrestant had mishandeld, maar dat was niet zo. Als hij had geweten dat U. de arrestant had mishandeld dan had hij gelijk de officier van justitie gebeld.

De rol van R. in het geheel was volgens verzoeker dat hij uitgebreid met M. heeft gesproken. R. had op een gegeven moment tegen verzoeker gezegd dat het mogelijk zo niet was gebeurd, althans iets in die trant. Verzoeker verklaarde verder ook dat hij dacht dat R. diegene was die daarna met het proces-verbaal van aanhouding aan de slag is gegaan, maar dat U. en M. het proces-verbaal van aanhouding kennelijk zelf hebben gewijzigd. Hij had het proces-verbaal nadat zij het hadden aangepast niet meer gezien.

Ook verklaarde verzoeker dat hij op 23 maart 2010 door R. was gebeld met de mededeling dat U. zijn verklaring drastisch had veranderd. R. had toen gezegd dat hij, verzoeker, een proces-verbaal van bevindingen op moest gaan maken. Hij had niet gelijk begrepen

waarom, maar R. zou hebben aangehouden dat verzoeker een proces-verbaal van bevindingen op moest maken. Hij heeft uiteindelijk U. geholpen met het opmaken van het proces-verbaal van bevindingen omdat U. er niet uit kwam. Verzoeker verklaarde verder dat R. niet betrokken was geweest met het proces-verbaal van bevindingen.

Na de sepotbeslissing afgelegde verklaringen:

Verklaring van U. op 15 december 2009 afgelegd in het interne politie onderzoek.

Ten aanzien van de vier verschillende, in processen-verbaal opgenomen, versies over de aanleiding van het betreffende incident verklaarde U. het volgende.

Versie 1:

"Nadat de arrestant het verkeer hinderde had U. hem gesommeerd om door te rijden. Daarna ontstond een woordenwisseling. U. was toen geïrriteerd geraakt en had de arrestant een tik op het achterhoofd gegeven om zijn woorden kracht bij te zetten." Deze versie had hij samen met M. in het eerste aanhoudingsproces-verbaal op papier gezet.

Versie 2:

"Hij wilde de aandacht van de arrestant trekken en op het moment dat hij zijn hand op de schouder van de arrestant wilde leggen, draaide deze zijn hoofd om waardoor zijn hand het hoofd van de verdachte raakte". Deze versie had verzoeker gemaakt nadat hij en M. het proces-verbaal van aanhouding ter correctie aan verzoeker hadden aangeboden.

Versie 3:

"hij maakte een teken om door te rijden en raakte daarbij het hoofd van de arrestant". U verklaarde aanvankelijk dat verzoeker deze versie had gemaakt, maar verklaarde op 15 december 2009 dat hij wellicht deze versie samen met M. had gemaakt omdat M. zich niet kon vinden in versie 2.

Versie 4:

"Hij was geïrriteerd geraakt door de wijze waarop de arrestant naar U. en M. had gekeken, er ontstond een woordenwisseling en toen de weg voor de arrestant vrijkwam, heeft hij de arrestant gesommeerd om door te rijden en heeft om zijn woorden kracht bij te zetten de arrestant een tik tegen zijn achterhoofd gegeven." Dit was de uiteindelijke versie zoals hij het een paar dagen later had verwoord in het proces-verbaal van bevindingen omdat hij in eerdere versies niet de gehele waarheid had verteld.

U. verklaarde verder dat hij niet wist wie kort na het incident de hele tijd bij de besprekingen over het incident waren. Hij heeft wel kunnen vertellen wat er was gebeurd. Op de vraag of hij expliciet had verteld waarom hij de arrestant had aangesproken

verklaarde U., dat hij dat niet had gedaan. Hij had toen verteld dat hij de man had aangesproken omdat hij het verkeer ophield. Dit klopte niet. Hij was namelijk naar de arrestant toegegaan omdat hij geïrriteerd was geraakt door de wijze waarop die naar U. en M. had gekeken. U. verklaarde ook dat hij, in tegenstelling tot wat hij eerder meende, dacht dat niet verzoeker, maar dat hij zelf met M. de derde versie had opgemaakt. Ten aanzien van verschillende punten verklaarde U. bovendien dat hij zich een en ander niet goed meer herinnerde.

Door de advocaat van verzoeker ingebrachte verklaring van Ve.

Op 28 september 2009 heeft ambtenaar van politie Ve. een verklaring op het kantoor van de advocaat van verzoeker afgelegd. Hij verklaarde dat hij wachtcommandant op de dag van het incident was. Hij was na het incident samen met U. en R. naar een kamer gegaan om even rustig te zitten. U. had gezegd dat hij de arrestant een zetje had gegeven en dat deze toen de auto indook om iets te pakken en hem te slaan. U. deed vaag over het zetje. R. luisterde vooral. Ve. had het idee dat er iets niet helemaal goed zat omdat U. zo vaag was over het gebeuren. Ve. verklaarde dat hij met R. blikken van verstandhouding had gewisseld met het oog op het helder krijgen wat er was gebeurd. Nadat M. binnen was gekomen had verzoeker even bij het gesprek gestaan. Verzoeker had voorgesteld het opmaken van het proces-verbaal van aanhouding met U. voor zijn rekening te nemen. Ve. verklaarde ook dat M. en U. geen volledige duidelijkheid over de aanleiding van de aanhouding hadden gegeven in zijn bijzijn. Het gesprek was niet afgerond doordat M., voordat er een conclusie was getrokken, binnenkwam. Tijdens het gesprek was het zetje een duw geworden door de vragen die waren gesteld. Verzoeker had ook even met U. en met de arrestant gesproken.

Door de advocaat van verzoeker ingebrachte verklaring van Va.

Op 28 september 2009 heeft ambtenaar van politie Va. een verklaring op het kantoor van de advocaat van verzoeker afgelegd. Hij had de dag van het incident dienst. Hij verklaarde dat U. hem had verteld dat de arrestant naar een flesje had gegrepen en hem daarmee had proberen slaan. U. had niet verteld dat hij zelf was begonnen. Hij heeft verzoeker toen die achter de computer zat, vragen aan U. horen stellen ter verduidelijking van het verhaal van U. De vragen hadden betrekking op de klap die U. aan de arrestant had gegeven. U. had aangegeven dat het een zacht, soort corrigerend tikje was geweest. Voor zijn idee gaf U. duidelijke antwoorden op dat moment. Voor zover hij zich kon herinneren zat R. er toen niet bij.

Standpunt verzoeker.

Was verzoeker aanvankelijk terecht als verdachte aangemerkt?

De advocaat van verzoeker bracht in de klachtprocedure het volgende naar voren. Verzoeker werd op 3 juni 2009 als getuige gehoord. In de door de advocaat van verzoeker overgelegde brief van 1 juli 2009 werd verzoeker uitgenodigd voor een verdachtenverhoor op 16 juli 2009. Verzoeker was kennelijk op basis van onderzoeksresultaten die tussen 3 juni 2009 en 1 juli 2009 bekend waren geworden als verdachte aangemerkt. Het was aannemelijk dat verzoeker op grond van de verklaring van U. van 17 juni 2009 als verdachte was aangemerkt. Daarin verklaarde U. dat hij na het incident de gebeurtenissen in een kamer met verzoeker, R. en M. had besproken en daarbij eerlijk had verteld wat er was gebeurd, aldus de advocaat. Hieruit volgde dat verzoeker wist wat er daadwerkelijk was gebeurd, maar dit desondanks zelfstandig en onjuist in het proces-verbaal had opgenomen.

Op 15 december 2009 kwam U. echter op punten uit zijn verklaring van 17 juni 2009 terug. Zo gaf U. aan dat nadat hij de gecorrigeerde versie van verzoeker had terug ontvangen hij samen met M. een nieuwe versie had gemaakt. Dit omdat M. zich niet kon vinden in de wijze waarop in het proces-verbaal de geweldsaanwending was verwoord. Deze nieuwe versie hadden ze beiden ondertekend en ingeleverd. Dit was heel anders dan U. zijn verklaring van 17 juni 2009 waarin hij had aangegeven dat verzoeker de laatste versie van het proces-verbaal van aanhouding had opgesteld en U. deze zou hebben ondertekend uit een soort van gezag voor de hulpofficier van justitie.

De verklaring van 15 december 2009 werd ondersteund door de verklaring van Va. die bevestigde dat verzoeker slechts had geholpen bij het op papier zetten van zijn verhaal en dat hij hierbij vragen had gesteld ter verduidelijking.

Ve. zou bevestigd hebben dat verzoeker niet in de kamer bij de besprekingen aanwezig was geweest en ook dat U. niet vanaf het begin openheid had verschaft over wat er was gebeurd.

De punten in de verklaring van U. van 17 juni 2009 op basis waarvan verzoeker als verdachte was aangemerkt waren hiermee onjuist gebleken en die verklaring diende daarmee als vals te worden gekwalificeerd.

De advocaat van verzoeker voerde aan dat de situatie vergelijkbaar was met de situatie van een valse aangifte zoals verwoord de sepotcode 01. Er was namelijk op grond van onjuiste informatie, namelijk een valse verklaring, een verdenking tegen verzoeker gerezen.

Is de onschuld van verzoeker achteraf voldoende aannemelijk geworden?

Vervolgens stelde de advocaat van verzoeker dat voor zover er geen sprake was van een valse aangifte zoals waar de eerste situatie waar sepotcode 01 op ziet, er sprake was van de tweede in de sepotcode genoemde situatie en was na het onderzoek de verdenking

tegen verzoeker vervallen.

Ten aanzien van het door de minister gestelde dat verzoeker delen van het proces-verbaal had geredigeerd en een aantal aanpassingen had doorgevoerd dan wel voorgesteld, stelde de advocaat van verzoeker dat dit in overeenstemming was met de gebruikelijke werkwijze binnen de politieorganisatie. Bovendien had U. deze begeleiding nodig omdat hij de Nederlandse taal onvoldoende beheerste.

Ten aanzien van het feit dat R. verzoeker er op had gewezen dat het proces-verbaal mogelijk niet klopte en verzoeker desondanks het proces-verbaal had laten ondertekenen, voerde de advocaat van verzoeker het volgende aan. Verzoeker had uitvoerig doorgevraagd om de gebeurtenissen juist en volledig in het proces-verbaal te krijgen. Dit is bevestigd door Va. Meer kon niet van verzoeker worden verlangd. Hij had hiermee aan zijn zorgplicht voldaan. Gezien de begeleiding was het ook geen optie voor verzoeker om zijn handen er vanaf te trekken. Hij had daarnaast de overtuiging dat na zijn aanvullende vragen U. de waarheid sprak en het incident juist en volledig was verwoord. Va. bevestigde in zijn verklaring ook dat U. duidelijke antwoorden gaf, reden voor achterdocht was er verder niet.

Verzoeker had zorgvuldig gehandeld en had alles gedaan wat in redelijkheid van hem kon worden verlangd om de gebeurtenissen juist en volledig in het proces-verbaal vermeld te krijgen.

Standpunt minister

Was verzoeker aanvankelijk terecht als verdachte aangemerkt?

De minister verwees naar het oordeel van het College van Procureurs Generaal en voerde daarbij aan dat niet was gebleken dat verzoeker ten onrechte als verdachte was aangemerkt. Hij baseerde zich daarbij op het volgende. De verdenking jegens verzoeker was onder meer ontstaan op basis van verklaringen die waren afgelegd door U., M. en T. Zij hadden verklaard dat verzoeker met U. had gesproken over de toedracht van het incident. Ook hadden zij verklaard dat verzoeker zich inhoudelijk met de inhoud van het proces-verbaal had bemoeid en wijzigingen had aangebracht, dan wel voorgesteld.

Dat U. in zijn verklaring van 15 december 2009 eerder afgelegde verklaringen had weersproken, betekende niet dat de verdenking ten aanzien van verzoeker achteraf gezien ten onrechte was ontstaan. U. was bovendien niet de enige die ten nadeel van verzoeker had verklaard. Ook was deze verklaring niet in het strafrechtelijk onderzoek afgenomen. Verder was het ook zo dat U. in grote lijnen bij zijn eerdere verklaring bleef dat verzoeker betrokken was geweest bij het opstellen van het proces-verbaal van aanhouding. U. had in zijn verklaring van 15 december 2009 ook aangegeven zich de gang van zaken niet precies meer te herinneren. Van een aantoonbaar valse verklaring was derhalve geen

sprake.

Ten aanzien van de tweede in de aanwijzing genoemde situatie:

De minister voerde aan dat uit het strafrechtelijk onderzoek voldoende aannemelijk was geworden dat verzoeker zich inhoudelijk met de inhoud van het proces-verbaal had bemoeid. Verzoeker had delen van het proces-verbaal geredigeerd, en had een aantal aanpassingen doorgevoerd dan wel voorgesteld. Daarbij was ook van belang dat verzoeker er door R. op was gewezen dat de inhoud van het proces-verbaal mogelijk niet klopte. Bij verzoeker had het vermoeden moeten ontstaan dat het proces-verbaal onjuistheden bevatte. Desondanks had verzoeker het proces-verbaal laten ondertekenen.

In hoeverre verzoeker een strafrechtelijk verwijt kon worden gemaakt in zijn betrokkenheid was niet ondubbelzinnig vast komen te staan. Er waren tegenstrijdige verklaringen afgelegd. Verder was het corrigeren van processen-verbaal door leidinggevenden gebruikelijk en was niet gebleken dat ongeoorloofde druk tegen de verbalisanten was uitgeoefend om de wijzigingen te accepteren.

Dit had de officier van justitie er toe gebracht dat verdere vervolging van verzoeker naar alle waarschijnlijkheid niet zou slagen, vanwege het gebrek aan voldoende wettig en overtuigend bewijs. De onschuld van verdachte was echter niet voldoende aannemelijk geworden. Jegens verzoeker bestond nog steeds een redelijk vermoeden van schuld. De buiten het strafrechtelijk onderzoek afgelegde verklaringen van Ve. en Va. maakten dit oordeel niet anders. Ten aanzien van deze verklaringen stelde de minister bovendien dat deze niet zijn aan te merken als feiten en omstandigheden waarvan in de loop van het strafrechtelijk onderzoek was gebleken.

De minister achtte de klacht ongegrond.

Beoordeling door de Nationale ombudsman

Waar toetst de Nationale ombudsman aan?

De Nationale ombudsman toetst de handelwijze van de officier van justitie aan het motiveringsvereiste. Dit vereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit betekent onder meer dat een officier van justitie een juiste code moet toekennen aan een sepotbeslissing, die is ingegeven door de relevante feiten en/of omstandigheden.

Wat toetst de Nationale ombudsman?

Wanneer het strafrechtelijke onderzoek naar verwachting onvoldoende – aanvullend – bewijs heeft opgeleverd om een veroordeling door de strafrechter te kunnen verkrijgen, dan wordt geseponneerd wegens gebrek aan bewijs (sepotcode 02).

Sepotcode 01 kan worden gebruikt wanneer er achteraf blijkt dat er onvoldoende gronden aanwezig waren om de betrokkene als verdachte aan te merken. Ook kan deze sepotcode worden gebruikt als achteraf wordt vastgesteld dat de feiten en omstandigheden van een zaak niet langer de verdenking tegen de betrokkene rechtvaardigen omdat bijvoorbeeld sprake is van een persoonsverwisseling of wanneer er een valse aangifte tegen die persoon is gedaan. Tenslotte kan de sepotcode 01 worden gebruikt in de situatie dat tijdens het opsporingsonderzoek voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarvan hij werd verdacht.

In artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering is vastgelegd dat iemand slechts als verdachte kan worden aangemerkt indien het vermoeden van schuld steunt op specifieke feiten of omstandigheden van het geval, en dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten redelijk is (zie Achtergrond, onder II) Dit redelijk vermoeden rechtvaardigt het instellen van een strafrechtelijk onderzoek naar de betrokkene.

Hoe luidt het oordeel over de aanvankelijke verdenking?

Uit het onderzoek is gebleken dat verzoeker op 1 juli 2009 een uitnodiging heeft ontvangen om op 16 juli 2009 als verdachte een verklaring af te leggen. Dit betekent dat verzoeker alleen op basis van de verklaring van U. van 17 juni 2009 als verdachte is aangemerkt. Dit omdat de andere verklaringen na 1 juli 2009 zijn afgelegd. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de verklaring van U. 17 juni 2009 voldoende grond was om verzoeker als verdachte aan te merken.

De Nationale ombudsman baseert dit oordeel op het volgende.

In de verklaring van 17 juni 2009 stelde U. dat hij het verhaal gelijk eerlijk in het bijzijn van verzoeker had besproken. Hij had met M. de aanleiding van het incident ook eerlijk in het proces-verbaal van aanhouding op papier gezet. Verzoeker had het proces-verbaal vervolgens nagekeken en gecorrigeerd. De correctie die verzoeker had aangebracht was dat U. per ongeluk het hoofd van de arrestant had geraakt. De versie die U. en M. in het proces-verbaal hadden vermeld, namelijk dat U. de arrestant een tik had gegeven was hiermee door verzoeker vervangen.

Verder had U. in zijn verklaringen gesteld dat na de aanpassingen in het proces-verbaal van verzoeker, M. bij R. had aangegeven dat het proces-verbaal niet klopte en zij dit niet wenste te tekenen. R. had dit vervolgens aan verzoeker doorgegeven dat een en ander in het proces-verbaal van aanhouding moest worden opgenomen zoals M. het weergaf.

U. had ook verklaard dat iemand gezegd zou hebben dat het proces-verbaal kloppend gemaakt moest worden. Hij kon zich niet herinneren wie dat had gezegd. Wel kon hij zich herinneren dat R. had gezegd dat verzoeker goed was in dat soort dingen.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat er op grond van de verklaring van U. al voldoende grond was om verzoeker die op de dag van het incident als wachtcommandant de eerst leidinggevende van U. was, als verdachte aan te merken.

Ten aanzien van het door de advocaat van verzoeker aangevoerde, dat er sprake zou zijn van een soortgelijke situatie als bij een valse aangifte, stelt de Nationale ombudsman het volgende. Het feit dat U. zijn eerder afgelegde verklaring in de verklaring van 15 december 2009 op punten heeft weersproken betekent niet dat er sprake is van gelijksoortige situatie als van een valse aangifte. Immers dat later afgenomen verklaringen kunnen afwijken van eerder afgelegde verklaringen is niet ongebruikelijk. Verder had U. in zijn verklaring van 15 december 2009 ook diverse keren aangegeven dat hij zich niet alles meer goed herinnerde. Daarbij was de verklaring van U. slechts voor een gedeelte anders dan zijn eerdere verklaringen. In de verklaring van 15 december 2009 bleef overeind dat verzoeker de wijze waarop U. het hoofd van de arrestant had geraakt in de tweede versie van het proces verbaal van aanhouding had aangepast in een variant die niet conform de waarheid was. Kortom in grote lijnen was de verklaring van 15 december 2009 gelijk aan de eerdere door U. afgelegde verklaringen.

Hoe luidt het oordeel ten aanzien van de verdenking na afronding van het opsporingsonderzoek?

De vraag is nu of ten gevolge van het opsporingsonderzoek voldoende aannemelijk is geworden dat verzoeker onschuldig is. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de diverse in het opsporingsonderzoek afgelegde verklaringen geen aanleiding hebben gegeven om te stellen dat het redelijk vermoeden van schuld is komen te vervallen.

Uit de diverse verklaringen komt naar voren dat verzoeker betrokken was bij besprekingen over het incident. Ook blijkt dat verzoeker correcties in het proces-verbaal van aanhouding heeft aangebracht en heeft geaccepteerd dat het proces-verbaal mogelijk niet conform de waarheid getekend zou worden. De Nationale ombudsman baseert zich op het volgende.

M. verklaarde dat in een van de besprekingen verzoeker tegen U. had gezegd dat hij begreep wat er was gebeurd, maar dat het zo niet op papier kon komen. Hij zou hebben gezegd dat ze er wat moois van zouden maken. M. was er vanuit gegaan dat verzoeker bedoelde dat ze er een mooiere draai aan zouden geven.

U. verklaarde dat verzoeker dingen in het proces-verbaal van aanhouding had aangepast waar je koppijn van kreeg. Hij verklaarde ook dat hij er moeite mee had te benoemen dat zijn leidinggevende de tekst had aangepast.

R. verklaarde dat hij zijn bezorgdheid over de juistheid van het proces-verbaal bij verzoeker had uitgesproken. Verzoeker zou daarop gezegd hebben dat het verhaal van U. was en dat U. en M. degenen waren die daarvoor tekenden. R. verklaarde daarover dat hij

vond dat het de verantwoordelijkheid van verzoeker, zijnde de wachtcommandant, was en dat hij zich er niet verder mee heeft bemoeid.

U. en M. hebben beiden verklaard dat nadat verzoeker het proces-verbaal had gecorrigeerd de passage dat U. de arrestant een tik had gegeven, was veranderd. Verzoeker had dit gewijzigd in het per ongeluk raken van het hoofd.

X. die de aangifte van U. tegen A. had opgenomen, verklaarde dat verzoeker had gezegd dat in de aangifte de passage over de wijze waarop U. het hoofd van de arrestant had geraakt, veranderd moest worden. Deze moest gewijzigd worden in het per ongeluk raken van het hoofd van A.

T. die de aangifte van U. tegen de arrestant had opgenomen, verklaarde dat hij, in het bijzijn van R., aan verzoeker had meegedeeld dat hij het gevoel had dat de verklaring niet klopte.

De advocaat van verzoeker voerde aan dat U. niet gelijk openheid zou hebben gegeven over de aanleiding van het incident en dat U. in zijn verklaring van 15 december 2009 had aangegeven dat hij dacht dat het uiteindelijk ondertekende valselijk opgemaakte proces-verbaal van aanhouding wellicht niet door verzoeker, maar door hem zelf met M. was opgesteld. Dit neemt echter niet weg dat verzoeker kennelijk wel zelf het initiatief heeft genomen om de wijze waarop het hoofd van A. werd geraakt in het voordeel van U. in het proces-verbaal van aanhouding te corrigeren.

Op grond van de afgelegde verklaringen is de Nationale ombudsman van oordeel dat ook al is niet precies duidelijk geworden hoe groot de betrokkenheid van verzoeker was bij de uiteindelijk ondertekende versie van het proces-verbaal van aanhouding, wel een zekere betrokkenheid is gebleken. Ook heeft verzoeker als wachtcommandant kennelijk geaccepteerd dat mogelijk een valselijk opgemaakt proces-verbaal zou worden ondertekend. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de afgelegde verklaringen de verdenking tegen verzoeker niet volledig hebben weggenomen.

De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat de zaak tegen verzoeker terecht met sepotcode 02 is afgedaan en dat de officier van justitie niet in strijd met het motiveringsbeginsel heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te Den Haag uit Den Haag is niet gegrond.

Onderzoek

Op 28 februari 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over een gedraging van een officier van justitie te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Veiligheid en Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Veiligheid en Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

verzoekschrift van 18 februari 2011 met bijlagen:

wijzigingsverzoek van verzoeker van 22 juni 2010;

wijzigingsverzoek van verzoeker van 13 juli 2010;

reactie OM op het wijzigingsverzoek van 2 september 2010;

herzieningsverzoek van verzoeker van 13 oktober 2010;

reactie OM op herzieningsverzoek van 6 december 2010;

verklaring Ve 28 september 2009;

verklaring Va 28 september 2009;

verklaring U. intern onderzoek 15 december 2009.

standpunt van de minister van Veiligheid en Justitie van 29 juni 2011;

reactie van verzoeker van 30 augustus 2011;

Uitnodigingsbrief verdachtenverhoor verzoeker van 1 juli 2009;

getuigenverhoor G. d.d. 7 juli 2009;

getuigenverhoor Y. d.d. 7 juli 2009;

verdachtenverhoor R. d.d. 15 juli 2009;

verdachtenverhoor verzoeker d.d. 16 juli 2009;

verdachtenverhoor U. d.d. 17 juni 2009;

verdachtenverhoor U. d.d. 14 juli 2009;

getuigenverhoor M. d.d. 14 juli 2009;

getuigenverhoor T. d.d. 6 juli 2009;

getuigenverhoor X. d.d. 6 juli 2009.

Achtergrond

I. Sepot door het Openbaar Ministerie

"Ten tijde van de sepotbeslissing betreffende R. was voor het Openbaar Ministerie de Aanwijzing gebruik sepotgronden 2009A016 van kracht. Daarin staan onder meer de volgende sepotgronden en –codes:

Sepotgrond 01 (ten onrechte als verdachte vermeld):

Iemand wordt achteraf ten onrechte als verdachte aangemerkt als gevolg van persoonsverwisseling, bij administratieve fouten van politie of parket (verkeerde inboeking) of wanneer op een andere wijze later blijkt dat de betreffende persoon ten onrechte als verdacht is aangemerkt, bijvoorbeeld na valse aangifte.

Deze sepotgrond dient (ook) gebruikt te worden voor die gevallen waarin aanvankelijk een verdenking op – op zichzelf – goede gronden is gerezen, maar nadien het opsporingsonderzoek heeft geleid tot het resultaat dat voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is aan het feit waarop de verdenking betrekking had.

Toelichting sepotgrond 02 (onvoldoende bewijs):

Hieronder valt onvoldoende of niet overtuigend bewijs"

Wetboek van Strafvordering

Artikel 27

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit."